

den de 4 Aar igennem, men der er dog mange Elever, som har faaet en udmærket Undervisning dér.

Imidlertid kan det ikke nægtes, at den Del af Folkeskolen, der blev tilbage, er blevet stifmoderligt behandlet. Dels har man taget de bedst begavede Børn bort fra den, og dels har man i mange Tilfælde taget de bedste Lærere fra den. Følgelig maatte der komme et Skel mellem de to Afdelinger af Folkeskolen, og det er ubetinget rigtigt, at vi nu faar det Skel slettet og faar en Folkeskole, som er ensartet helt igennem. Ligesom de administrative Myndigheder i Købstæderne har gennemført denne Skoleform uden Blinken og uden at spare, har de ogsaa tydeligt set, hvor Faren laa. Allerede i 1911 — altsaa da Mellemskolen ikke havde virket mere end 4—5 Aar, højst 6 Aar enkelte Steder —, indsaa man, at der var noget i Vejen, og der blev da afholdt et almindeligt Møde her i Byen af Skolekommissioner og Skoleudvalg fra Købstæderne for at drøfte, hvad der kunde gøres for at fremkalde en Reform. Indbydelsen til Mødet var udgaaet fra Esbjerg Skolekommission, og dennes Formand, Sognepræst Bruun, indledede Mødet, men der var Repræsentanter for hele Landet og de allerfleste Byer, navnlig Provinsbyerne, hvor der var oprettet kommunale Mellemskoler. Der var paa Mødet almindelig Enighed om, at man maatte komme til en Løsning af det Spørgsmaal, saaledes at Udskrivningsalderen fra Skolen faldt sammen med Mellemskolens Afslutning. Der var nogle, der mente, man skulde gaa til en Udvidelse af den skolepligtige Alder til 15 Aar, og andre, der mente, at man skulde blive ved det 14de Aar og saa lade Mellemskolen slutte ved det fyldte 14de Aar; men at de to Ting, Udskrivningsalderen og Afslutningen paa Mellemskolen, skulde falde sammen, var man paa det rene med. Allerede den Gang mente man altsaa, der burde være større Enhed i Folkeskolen. Man saa Faren i den Splittelse, der var kommet ind. Jeg synes, det er værd at huske, naar vi nu skal sige saa mange slemme Ord om denne Skoleform og om Loven af 1903, at Myndighederne, som har skullet føre den ud i Livet, i Virkeligheden har gjort, hvad de kunde, for at faa det bedst mulige ud af den, og de har raabt Vagt i Gevær, saa snart de saa, at den førte i en forkert Retning. Det er beklageligt, at det har varet saa mange Aar, altsaa foreløbig fra 1911 til 1918, inden man kommer til at rette det gen-

nem Nedsættelsen af denne Kommission. Jeg haaber, det skal føre til, at vi nu faar en virkelig Folkeskole, som slutter ved 14—15 Aars Alderen, hvornaar man nu vil, og at alle Børnene kommer til at gaa i den Skole, uanset om de senere skal studere eller gaa over i praktisk Virksomhed.

En af de Ulemper, der er fulgt med den kommunale Mellemskole, er, at Tilsynet ved Folkeskolen er blevet delt, thi i Virkeligheden har Skolekommissionerne ikke ført noget Tilsyn med den kommunale Mellemskole. Den sorterer under Ministeriets tilsynsførende, og det er den paagældende Overlærer ved Skolen, der har Eksamensretten og har Ansvar for Skolen i det hele.

Med Hensyn til Skolekommissionerne er alle sikkert nu enige om, at der hverken skal være selvskevne Formænd eller selvskevne Medlemmer i dem. At Sognepræsten er selvskevnet Medlem, er et ganske aflægs Standpunkt, som vi maa bort fra, det passer ikke i den almindelige Valgrets Tid. Forhaabentlig faar vi virkelig almindelig kommunal Valgret gennemført, saaledes at der baade i Byraadene og i Skolekommissionerne kan være fuld Lighed for alle Mænd og Kvinder over en vis Lavalder. Inden vi forlader de gamle Skolekommissioner, vil jeg dog sige, at skønt jeg betragter det som en Selvfølge, at Præsterne ikke mere skal være fødte Medlemmer, erkender jeg, at Præsterne i Virkeligheden mange Steder har været den drivende Kraft paa Skolens Omraade. De har været det mange Steder paa Landet, og de har været meget lydhøre ogsaa i Købstæderne i de senere Aar, naar f. Eks. Socialdemokraterne har villet forbedre Skolevæsenet. I de 18 Aar, jeg har arbejdet paa at forbedre Esbjerg Skolevæsen, har Præsten og Provsten i mange Henseender støttet mig, og jeg har kun de bedste Minder om Samarbejdet med dem. Det er ikke fra Præsterne i Almindelighed, at Modstanden mod Skolevæsenets Udvikling er kommet. At der har været uheldige Undtagelser, brodne Kar ogsaa det Land, er sikkert nok, og at selve Institutionen „selvskevne Medlemmer“ ikke længere er tidssvarende, er rigtigt, men jeg skylder at sige, at Præsterne, i hvert Fald hvor jeg er kommet, i mange Tilfælde har været frisindede og indsigtfulde Mænd paa det Omraade.

Flere ærede Medlemmer har talt om, hvem der skulde ind i den Skolekommission, der nu skal nedsættes. Jeg for mit Vedkommende haaber ikke, det skal blive